

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนัก เรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

นายจรัส บุญชัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหามัณฑิต

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

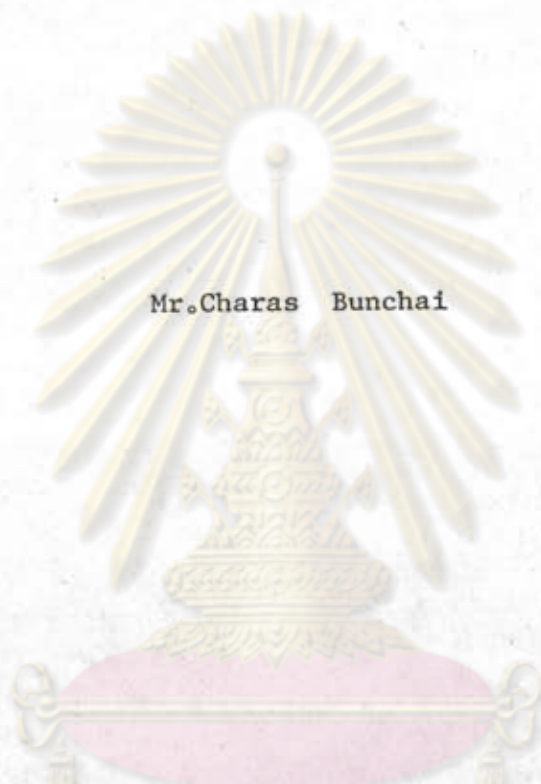
พ.ศ. 2531
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ISBN 974-568-722-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014402

I 17502469

ETHICAL BEHAVIOR OF HIGH SCHOOL STUDENTS

Mr. Charas Bunchai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-568-722-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
 โดย นายจรัส บุญชัย
 ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
 การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรชาติ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
 (ศาสตราจารย์ ดร.พิทยา สายชู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช)

กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา คุ้มรินทร์พันธุ์)

จรัส บุญชัย : พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
(ETHICAL BEHAVIOR OF HIGH SCHOOL STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุภางค์
จันทร์หาญศรี, 135 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียน
ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเขตจังหวัดเพชรบุรี ศึกษาเงื่อนไขทางสังคมทั้งภายในและภายนอก
โรงเรียนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ
เงื่อนไขทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียน

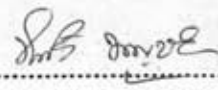
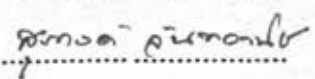
ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมทั้ง 5 พฤติกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดย
พฤติกรรมที่กระทำมากที่สุดคือ ความเชื่อฟังการอบรมสั่งสอนของครู รองลงมาได้แก่การปฏิบัติตาม
ระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ความภาคภูมิใจในการทำงานที่ครูมอบหมายให้ และการมีส่วนร่วม
ในกลุ่มสังคมโรงเรียนตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมที่กระทำน้อยที่สุดได้แก่ ความเป็นตัวของตัวเอง

เมื่อพิจารณาสภาพเงื่อนไขทางสังคมภายในโรงเรียนพบว่า เงื่อนไขที่ปรากฏมากที่สุด
คือ แบบอย่างจากเพื่อนที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน น้อยที่สุดได้แก่ปฏิสัมพันธ์แบบส่วนตัว
ระหว่างครูกับนักเรียน สำหรับเงื่อนไขทางสังคมภายนอกโรงเรียน ที่มีผลกระทบต่อนักเรียนมากที่สุด
คือ การขัดเกลาจากสื่อมวลชนอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน รองลงมาได้แก่การที่นักเรียน
มาจากครอบครัวที่มีระเบียบวินัย เมื่อพิจารณาทั้งภายในและภายนอกพร้อมกันแล้ว เงื่อนไขที่ปรากฏมาก
ที่สุดได้แก่ การขัดเกลาอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน ส่วนที่ปรากฏน้อยที่สุดได้แก่ ปฏิสัมพันธ์
แบบส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างเงื่อนไขทางสังคมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนกับพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียนของนักเรียน ลำดับที่สูงที่สุดได้แก่ การขัดเกลาจากสื่อมวลชนอย่าง
สอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน ส่วนลำดับที่ต่ำที่สุดได้แก่ รูปแบบการประเมินผลทั้งทางสมองและ
พฤติกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....
สาขาวิชาสังคมวิทยา.....
ปีการศึกษา 2530.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

CHARAS BUNCHAI : ETHICAL BEHAVIOR OF HIGH SCHOOL STUDENTS.

THESIS ADVISOR : ASSO. PRO. SUPANG CHANTAVANICH, Doctorat en sociologie 135 PP.

The purposes of this research were to study social moral behaviors of high school students in Petchburi province, to study social conditions in which moral behaviors occur, and to analyze the relation between moral behavior and social conditions.

It was found that the five moral behaviors were not frequently practised. When ranking in order, obedience to teachers was practised most, conformation to school regulations ranked the second, achievement and participation in school activities were practised respectively. Independence was practised least.

Among the conditions within schools, the most evident condition was student peer groups relationship. The condition appeared least was personal interaction between teachers and students.

Mass-media socialization played the most important role as external condition. The second was home discipline. When considering both internal and external conditions of moral behavior, the first in rank was mass-media socialization. Personal interaction between teachers and students appeared least.

Considering the relationship between moral behaviors and the various conditions, the most evident condition was mass-media socialization. The method of cognitive and psycho-motor evaluation was the least in rank.

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อผู้จัดทำ *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

๑

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จจากคณาจารย์และผู้ร่วมงานหลายท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกื้อ วงศ์บุญสิน แห่งสถาบันประชากรได้กรุณาให้แนวคิดและประสบการณ์ทางด้านเครื่องมือเก็บข้อมูล ศาสตราจารย์ ดร. พัทธยา สายชู หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ได้กรุณาแนะนำลักษณะเรื่องที่จะทำและแก้ไขข้อบกพร่องจนเกิดความชัดเจน และรองศาสตราจารย์ ดร. สุภาวงศ์ จันทร์วานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด รวมทั้งคณะผู้บริหารฝ่ายต่าง ๆ ครู, อาจารย์ และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของทั้ง 4 โรงเรียน ที่ได้กรุณาช่วยตอบแบบสอบถามให้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุก ๆ ท่านที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ

บทที่

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	4
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	14
สมมุติฐานของการวิจัย.....	19
ขอบเขตของการวิจัย.....	21
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	22
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	26

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	28
การวิเคราะห์และแปลความข้อมูล.....	32

3. บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัด เพชรบุรีและโรงเรียน

จังหวัด เพชรบุรี.....	41
โรงเรียนมัธยมศึกษาคอนเพลาย เขตจังหวัด เพชรบุรี.....	46
สรุป.....	58

4. สภาพพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียนของนักเรียน กับปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมที่เกี่ยวข้อง	
วิเคราะห์สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนและ ครอบครัว.....	63
วิเคราะห์สภาพพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับ โรงเรียนของนักเรียน.....	66
อภิปรายผลการวิเคราะห์.....	68
วิเคราะห์สภาพของปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียนของนักเรียน.....	70
อภิปรายผลการวิเคราะห์.....	73
สรุป.....	76
5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและเงื่อนไขทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน	
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและเงื่อนไขทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียนกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน.....	79
อภิปรายผลการวิเคราะห์.....	88
สรุป.....	95
6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดและระบบโรงเรียน..	100
ข้อมูลเบื้องต้นทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน.....	101
สภาพพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียนของ นักเรียน.....	101
สภาพปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของ นักเรียน.....	102
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับ โรงเรียนของนักเรียน.....	103
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	104

บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	109
ประวัติผู้เขียน.....	135

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานศึกษา อาจารย์ และนักเรียนจังหวัดเพชรบุรี ปี 2528.....	43
2	ข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน	126
3	จำนวนนักเรียนจำแนกตามสถานภาพทางการศึกษาของบิดาและมารดา	64
4	จำนวนนักเรียนจำแนกตามอาชีพหลักของครอบครัว.....	65
5	จำนวนนักเรียนจำแนกตามรายได้ของครอบครัว.....	65
6	จำนวนนักเรียนจำแนกตามสถานภาพทางการศึกษา.....	66
7	ระดับและลำดับที่ของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	67
8	ระดับและลำดับที่ของปัจจัยและเงื่อนไขทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนจำแนกตาม ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	71
9	ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน จำแนกตามระดับ ของปฏิสัมพันธ์แบบส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียน.....	79
10	ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน จำแนกตามระดับ การใช้อ่านาจแบบประชาธิปไตยของครู.....	80
11	ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน จำแนกตามระดับ มาตรการให้ครูให้โทษที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน.....	81
12	ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน จำแนกตามระดับ ค่านิยมทางการศึกษาแบบร่วมมือกัน.....	82
13	ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน จำแนกตามระดับ ของการประเมินผลทั้งทางสมองและพฤติกรรม.....	83
14	ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน จำแนกตามระดับ ของแบบอย่างจากเพื่อน ที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน.....	84
15	ระดับของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน จำแนกตาม ระดับการเป็นแบบอย่างที่ดีของครูแก่นักเรียน.....	85

ตารางที่

หน้า

16	ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน จำแนกตามระดับ
การมีระเบียบวินัยของครอบครัว.....	86
17	ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน จำแนกตามระดับ
ของการผิด เกลาจากสื่อมวลชนอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของ
โรงเรียน.....	87
18	ลำดับที่ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับ
โรงเรียนกับปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมทั้งภายในและภายนอก
โรงเรียน จำแนกตามขนาดความสัมพันธ์และนัยสำคัญทางสถิติ.....	96

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนบภูมิ

แนบภูมิที่	หน้า
1. สภาพพฤติกรรม เจริญจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียนของนักเรียน	76
2. สภาพปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน..... ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เจริญจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน.....	78
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคม ทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน กับพฤติกรรม เจริญจริยธรรมทางสังคมระดับ โรงเรียน ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	98

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย